

Motion till riksdagen

2010/11:C246

av Solveig Zander (C)

Fri tillgång till grundläggande geodata

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda vilka geodata, utöver det som föreskrivs i artikel 14 i *Inspire-direktivet*, som bör tillgängliggöras fritt och gratis, genom att finansieras direkt via skattsedeln och därigenom öka tillgången till och nyttan av geodata i samhället.

Motivering

Geografisk information (geodata) används idag överallt i samhället och utgör en viktig grund i ett modernt samhälles IT-infrastruktur. Den grundläggande geodata som byggs upp av olika statliga myndigheter består bl.a. av kartor, fastighetsuppgifter, adresser, ortnamn, bergrundsinformation, höjdinformation, flygbilder, statistik, vägnät m.m. Geodata används överallt i samhället där lägesbunden information är av vikt eller intresse, t.ex. inom:

- ? Näringsliv: miljö- och byggsektorn samt teknik- och infrastrukturkonsulter.
- ? Myndigheter: underlag till beslut så som naturreservatsskötsel och fastighetsbildning.
- ? Kommuner: hemtjänst, snöröjning, översikts- & detaljplanering (PBL), parkförvaltning.
- ? Samhällsskydd: räddningstjänst, polis och ambulans.
- ? Allmänheten: via tjänster på nätet t.ex. Hitta och Eniro, GPS:er, jaktlagsplanering.

Bristande tillgången på Geodata är i dag ett starkt hinder för en ökad användning. Tillgången till grundläggande ”fria geodata” är därför en strategisk framtidsfråga för det svenska IT-samhället och en förutsättning för en väl

fungerande samhällsstruktur. Myndigheterna bör förvalta de grundläggande geografiska databaserna med stöd av skattemedel, men geodata bör släppas fritt och öppnas upp för en bredare användning i samhället. Geodata måste användas för att kunna förbättras. Låt istället medborgare, företag och andra organisationer vara med och utveckla dem så att vi får bättre kvalitet och aktualitet på vårt gemensamma geodata. Då blir vi bättre rustade inför framtiden och kan fatta bättre och mer genomtänkta beslut i arbetet mot det uthålliga samhället. En ökad tillgänglighet går också i linje med PSI-direktivet, som rör rätten att ta del av och vidareutnyttja information som produceras och samlas in av myndigheter. Syftet med PSI-direktivet är att öka tillväxten och konkurrenskraften inom näringslivet, främst informationsindustrin. Geodata borde vara likställt med annan infrastruktur där finansieringen sker via skattemedel.

Geodata upplevs som mycket dyrt av användarna, men kostar egentligen lite för samhället som helhet att ta fram och underhålla. Som en jämförelse upplevs vägnätet i Sverige vara gratis att använda för bilister och andra trafikanter, men det kostar mycket för samhället att bygga och underhålla. Dagens finansieringsmodell innebär att det läggs ner mycket tid och stora kostnader på administration av avtals- och licenstecknande. Som en konsekvens av licenshanteringen följer en stor men dold kostnad i en omfattande administration och hantering av geodata. Det pågående svenska Geodataprojektet (som initierats av Geodatarådet som ett led i arbetet med Inspire-direktivet) kommer att underlätta tillgången på data genom en enhetlig licensmodell för olika grupper av användare. Även om Geodataprojektet förenklar administrationen kring avtal högst väsentligt så kvarstår faktum att data upplevs som dyrt och att det finns stora dolda kostnader i administration och hantering av data, vilket leder till drastiskt minskad tillgänglighet.

Sammanfattningsvis så hämmas i dag en effektiv användning av geodata i samhället, och det leder till att befintlig information inte nyttjas i inom företag, myndigheter och kommuner i den utsträckning som krävs. Ärenden som handläggs i olika organisationer riskerar därmed att baseras på felaktig/bristfällig information med resultat att enskilda kan bli lidande, samt att utvecklingen mot ett uthålligt samhälle motverkas. Med dagens brist på tillgänglighet försvåras möjligheten för nya innovativa geodatätjänster avsevärt och näringslivsutvecklingen hämmas inom ett område där Sverige har alla möjligheter att etablera ett omfångsrikt tjänsteföretagande. Här har vi med andra ord en outnyttjad resurs.

Stockholm den 22 oktober 2010

Solveig Zander (C)